

N:o 5.

*Af Herr **Hallin:** Om beviljande af ett anslag för en gång å 4,000 R:dr R:mt åt Professoren vid Kongl. Karolinska Institutet Doktor Axel Keij och Docenten vid samma läroverk Doktor Gustaf Retzius för utgifvande af ett större anatomiskt planschverk med text.*

Sedan mer än tvänne år hafva Professoren vid Kongl. Karolinska Institutet, Doktor Axel Keij och Docenten vid samma läroverk, Doktor Gustaf Retzius egnat sin tid åt oafbrutna och ännu fortgående vetenskapliga undersökningar angående nervsystemets anatomi, särdeles med afseende på hjernans, ryggmärgens och nervernas beklädande väfnader. Enligt de offentliga meddelanden, som tid efter annan under arbetets fortgång blifvit af nämnde vetenskapsmän lemnade, kan man sluta till, att resultaten af dessa undersökningar, med afseende på kännedomen om de delars anatomiska byggnad, som varit föremål för desamma, komma att blifva af ett särdeles högt vetenskapligt värde. Men ej nog härmed, dessa undersökningar, som efter hand erhållit en betydande omfattning, hafva äfven ledt till upptäckter i vidsträcktare skala, såsom t. ex. rörande lymfbanornas förhållande inom såväl det centrala som periferiska nervsystemet, hvarvid författarne dels närmare utredt förhållandet med förut kända, dels funnit nya, förut alldeles okända banor för vätskornas strömning i sjelfva nerverna i hjernan, ryggmärgen samt i de högre sinnesorganerna, såsom ögat, näsan m. fl.

Vinsten för vetenskapen af dessa upptäckter är, utom en noggrannare kännedom af nervsystemets byggnad, äfven en fullständigare insigt i detta systems nutrition samt en närmare belysning af flera moment, som äro af väsendtlig betydelse för dess verksamhet, förhållanden af den aldra största vigt ej mindre för nervfysiologien än för bedömandet af flera sjukliga förändringar inom nervsystemet. Äfven öfver andra ytterst invecklade, finare anatomiska förhållanden hafva berörda undersökningar lemnat högst värderika belysningar.

Inom den vetenskapliga världen hafva ock dessa upptäckter, som synas med skäl kunna kallas epokgörande, öfverallt helsats med odeladt bifall och den största tillfredsställelse, såsom inom Svenska Läkaresällskapet, vid det första Nordiska läkaremötet i Göteborg år 1870, uti meddelanden och referat i åtskilliga utländska tidskrifter o. s. v.

För att göra dessa undersökningar tillbörligt kända och sålunda tillgodogöra vetenskapen frukterna af nämnda arbeten, fordras likväl, att de blifva på ett fullständigt och i förhållande till arbetets stora betydelse värdigt sätt från trycket utgifna. För sådant ändamål och på det att arbetet må till sina detaljer rätt förstås, är alldeles nödigt, att detsamma, utom genom en vidlyftig text, förtydligas genom plancher, hvilka, då många af dem måste utföras i färgtryck, blifva ganska dyra, och följaktligen kostnaden för arbetets utgifvande i fullständigt skick ganska hög.

Författarne hafva beräknat att utgifva arbetet i stort folieformat, hvilket skulle komma att innehålla minst 20 tafloer och ungefär 20 ark text. Tafloerna, som, efter hvad nämnt är, till en stor del måste utföras i färgtryck, äro beräknade att kosta tillsammans 4,500 R:dr R:mt, i medeltal hvardera från 200 till 250 R:dr. Tryckningen för hvarje ark af texten beräknas jemte papper uppgå till 45 R:dr, eller tillsammans för 20 ark till 900 R:dr, om arbetet blott tryckes på ett språk, som med afseende på arbetets vidsträckta spridning bör vara något af de större kulturspråken, Franska eller Tyska, men enär författarne önskade att jemväl trycka ett mindre antal exemplar på svenska språket, om tillgångarne sådant medgifva, skulle tryckningskostnaden härigenom höjas med minst 500 R:dr R:mt, följaktligen hela kostnaden belöpa sig på respektive 5,400 à 5,900 R:dr R:mt.

De sålunda på arbetets utgifvande nedlagda dryga kostnader kunna dock endast till ringa grad påräknas blifva ersatta genom försäljning af arbetet, enär få enskilda personer inköpa dylika, kostbara verk, hvadan afsättningen i det närmaste kommer att begränsa sig till de offentliga biblioteken.

Af hvad jag haft äran anföra framgår alltså, att utgifvandet af ett arbete, sådant som det ifrågavarande, kräfver så betydliga ekonomiska uppoffringar, att de för den enskilde blifva alltför betungande. Å andra sidan skulle det lända ej mindre vetenskapen än det allmänna till oersättlig skada, om dylika arbeten endast på grund af bristande medel för deras publicerande skulle blifva antingen ofullständigt kända eller helt och hållet okända.

Då det enligt mitt förmenande bör vara en angelägen pligt för staten att befordra och uppmuntra de vetenskapliga sträfvanterna inom landet, då härtill kommer, såsom i förevarande fall, att dermed befrämjas kännedomen af upptäckter, som till heder ej mindre för upphofsmännen än det fädernesland de tillhöra äro af största vigt och värde, och då storleken af det till lärda verks utgifvande befintliga, på stat uppförda

förda anslag ej medgifver att lemna ett så stort belopp, som här erfordras, tillåter jag mig vördsamligen hemställa:

det Riksdagen, med de föreskrifter och vilkor i öfrigt som den kan finna skäl att lemna, behagade bevilja ett anslag för en gång, stort 4,000 R:dr R:mt, att utgå, helst under loppet af innevarande år, till Professoren vid Kongl. Karolinska Institutet, Doktor Axel Keij och Docenten vid samma läroverk Doktor Gustaf Retzius för utgifvandet af ett större arbete med tafior öfver *nervsystemets beklädande väfnader, serösa rum och lymfbänor m. m.*

Stockholm den 24 Januari 1872.

Olof Fredrik Hallin.
